

Predicting Anger Control and Positive Attitude towards Delinquency Considering the Components of Affective and Emotional Composite Temperament Model (AFECT) in Secondary School Students

پیش‌بینی کنترل خشم و نگرش مثبت به بزهکاری با توجه به مولفه‌های الگوی ترکیبی سرشت‌های عاطفی-هیجانی (AFECT) در دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه

Parisa Moradi Kellardeh Ph.D Student

Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

Sajjad Basharpour. Ph.D

Professor in Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

*پریسا مرادی کلارده

دانشجوی دکتری تخصصی روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

سجاد بشرپور

استاد تمام گروه روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

Abstract

The aim of this study was to investigate the predictive role of components of Affective and Emotional Composite Temperament model in relation to anger control and positive attitudes toward delinquency in secondary high school students. This study was descriptive and its statistical population was all secondary high school students of Ardabil city that selected 221 students using multi-stage cluster sampling method. Data was collected with Affective and Emotional Temperament questionnaire (Lara et al, 2012), Questionnaire of Delinquency (Fazli, 2010) and the Dimensions of Anger questionnaire (Sigel, 1986). Stepwise Regression was used to analyze data. The results of data analysis showed that components of emotional temperament about 47% and components of affective temperament were able to explain and predict about 43% of changes related to positive attitudes toward delinquency ($P < . /05$). Also components of emotional temperament about 19%, and components of affective temperament, were able to explain and predict about 13% of changes related to anger control ($P < . /05$). The results of the this study provide important implications for the use of the AFECT model to aim of identifying groups at risk for violence and delinquent behavior and can be used to design preventive interventions for Aggression and delinquency.

Keywords: anger, delinquency, affective and emotional composite temperament, secondary high school students

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی نقش پیش‌بینی کننده ابعاد مدل ترکیبی سرشت‌های عاطفی-هیجانی در ارتباط با کنترل خشم و نگرش مثبت به بزهکاری در نوجوانان انجام شد. این پژوهش یک مطالعه توصیفی بوده و جامعه آماری آن تمامی دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهر اردبیل بودند که از میان آنان تعداد ۲۲۱ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شده و با پرسشنامه‌های سرشت‌های عاطفی-هیجانی (Lara and et al, 2012)، نگرش به بزهکاری (Fazli, 2010) و ابعاد خشم (Sigel, 1986) مورد بررسی قرار گرفتند. برای تحلیل داده‌ها از رگرسیون گام‌به‌گام استفاده شد. نتایج تحلیل داده‌ها نشان داد مولفه‌های سرشت هیجانی توانستند حدود ۴۷ درصد و مولفه‌های سرشت عاطفی حدود ۴۳ درصد از تغییرات مربوط به نگرش به بزهکاری را تبیین و پیش‌بینی نمایند ($p < . /05$). همچنین ابعاد سرشت هیجانی حدود ۱۹ درصد و ابعاد سرشت عاطفی توانستند حدود ۱۳ درصد از تغییرات مربوط به ابعاد خشم را تبیین و پیش‌بینی نمایند ($p < . /05$). نتایج پژوهش حاضر تلویحاتی در زمینه استفاده از مدل افکت (AFECT) به منظور شناسایی افراد در معرض خطر خشونت و بزهکاری و طراحی مداخلات پیشگیرانه با هدف کاهش پرخاشگری و رفتار بزهکارانه دارد.

کلمات کلیدی: خشم، بزهکاری، سرشت‌های عاطفی-هیجانی، دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه

مقدمه

Lovell & Brown (2012) مشخص شد که میزان مشکلات برونی سازی شده از جمله خشم و پرخاشگری در نوجوانان بزهکار نسبت به نوجوانان عادی دوبرابر بوده است. از دیدگاه سرشتی خشم هنگامی که انرژی به طور مستقیم برای غلبه بر موانعی که از انجام میل ممانعت به عمل می‌آورد یا برای مقابله با احتمالات و تاثیراتی که پیامدهای ناخوشایند را تقویت می‌کند، به صورت یک راهکار عمل می‌کند (Lara, Ottoni, Brunstein, Frozi, Carvalho & Bisol, 2012).

ارتباط الگوها و ویژگی‌های سرشتی با خشم و پرخاشگری در برخی از پژوهش‌ها مورد بررسی قرار گرفته است. Glenn, Raine, Venables & Mednick (2007) در پژوهش خود نشان دادند که بازداری زدایی و عدم کناره‌گیری از محرک‌های ترساننده در کودکی با پرخاشگری و رفتار ضد اجتماعی در نوجوانی مرتبط است. همچنین خلق و خوی دشوار با مشکلات درونی سازی و برونی سازی شده (Guerin, Gottfried, Oliver, Thomas & 2003) و خشم و تجربه ناکامی در کودکی با مشکلات رفتاری، رفتار پرخاشگرانه، مشکلات در روابط با همسالان و اختلالات برونی سازی شده مرتبط است (Lotfali and et al, 2017). علاوه بر این کودکانی که میزان بالایی از واکنش پذیری منفی نسبت به هیجاناتی مانند خشم، ترس، شرم و گناه را دارند، میزان بالاتری از پرخاشگری را در دوران نوجوانی نشان می‌دهند (Dollar, Perry, Calkins, Keane & Shanahan, 2018). در اغلب موارد وجود خشم نه تنها از میزان سازگاری فرد می‌کاهد، بلکه امنیت و بهداشت روانی خانواده و سایر گروه‌های اجتماعی را نیز دچار مشکل می‌کند و در برخی موارد نیز نوع و شدت مشکل به حدی می‌رسد که موجبات آزار و تهدید حقوقی اعضای دیگر اجتماع را فراهم می‌آورد و موجب درگیری فرد با قانون و مراجع کیفری می‌شود (Karimi, Hemmati Sabet, Haghghi & Ahmad Panah, 2014).

علاوه بر این خشم در نوجوانان می‌تواند منجر به تصمیمات پر خطر مانند مصرف سیگار و مواد مخدر (Gambetti, & Giusberti, 2009)، قتل، رفتار ضد اجتماعی، رفتارهای مغایر با قانون و بزهکاری شود (Fives, Kong & Fuller, 2011).

نوجوانی دوره‌ای تحولی وابسته به سن بوده که پلی بین کودکی و بزرگسالی است و یک دوره بحرانی در زندگی محسوب می‌شود (Hosseinzadeh, Azizi & Tavakoli, 2013). سازمان جهانی بهداشت نوجوانی را به صورت دوره زمانی بین ۱۰ تا ۱۹ سالگی تعریف می‌کند؛ این تعریف بر اساس سن بوده و بیشتر بر دهه دوم زندگی تاکید دارد (World Health Organization Report, 2014). در این دوران تغییرات در سیستم عصبی-هورمونی، زیربنای تغییرات در بهزیستی عاطفی و اجتماعی است (Nik Azin, Shaeiri & Nainian, 2013). در این سال‌ها آسیب‌هایی نوجوانان را تهدید می‌کند که از آن جمله می‌توان به مشکلات رفتاری همچون بزهکاری اشاره کرد (Luna & Sweeney, 2004). بزهکاری نوجوانان به صورت نقض معیارهای قانونی توسط آنان تعریف می‌شود (Markey, Markey & Tinsley, 2003). رفتار بزهکارانه و ضد اجتماعی دامنه وسیعی از اختلال‌های رفتاری را شامل می‌شود که موجب نقض قوانین و حقوق دیگران می‌شود، مانند سرقت، فرار از مدرسه و خانه، دروغ گویی، حمل اسلحه، پرخاشگری و خشونت (American Psychiatric Association, 2013).

خشم از جمله هیجانات غالب در رفتار بزهکارانه بوده و عبارت است از یک حالت عاطفی که از نظر شدت از تحریک ملایم تا عصبانیت شدید تغییر می‌کند و مانند سایر عواطف همراه با تغییرات فیزیولوژیک و زیست شناختی است (Bahrami, 1995). خشم در دو بعد کلامی و فیزیکی طبقه بندی شده و با اینکه یک هیجان طبیعی است اما چنانچه به صورت نامناسب ابراز شود، منجر به پیامدها و مشکلات بسیاری برای فرد خواهد شد (Campano & Munakata, 2004; Lotfali, Moradi, & Ekhtiari, 2017). به عنوان یک هیجان، خشم زمانی ایجاد می‌شود که فرد با موانعی بر سر راه اهدافش مواجه شده و بنابراین این هیجان انگیزشی برای یافتن راه حل فراهم می‌کند که گاهی اوقات با تصمیمات و عملکرد نامناسب همراه خواهد بود (Dennis, Cole, Wiggins, Cohen, & Zalewski, 2009). در پژوهش O'Connor,

حساسیت (sensitivity)، مقابله (coping) و کنترل (control). همچنین از ترکیب ابعاد هیجانی ذکر شده، دوازده بعد عاطفی شامل افسردگی (depressive)، اضطراب (anxious)، بی‌تفاوتی (apathetic) (انواع درونی سازی شده)، وسواسی (obsessive)، هیجانزده (hyperthymia) و متعادل (euthymia) (انواع پایدار)، تغییر پذیر (volatile)، ادواری خو (cyclothymic) و ملال (dysphric) (انواع ناپایدار) و تحریک پذیر (irritable)، بازداری زدا (disinhibite) و سرخوشی (euphoric) (انواع برونی سازی شده) بوجود می‌آید. مدل‌های مبتنی بر سرشت چارچوب یکپارچه‌تری از ساختار اصلی ذهن ایجاد کرده و می‌توانند به درک ارتباط متقابل سیستم‌های هیجانی و شناختی ذهن و اختلالات روانی کمک نماید (Lara and et al, 2012).

پژوهش‌های متعددی به بررسی ارتباط ویژگی‌های سرشتی و بزهکاری پرداخته است برای مثال در مطالعات متعدد وجود رابطه مثبت بین نگرش به بزهکاری با روان‌رنجورخویی (Markey and et al, 2003) و رابطه منفی آن را با خوشایندی، گشودگی به تجربه و وظیفه‌شناسی از مدل پنج عاملی را نشان داده‌اند (Gullone & Moore, 2000; Markey and et al, 2003; Bryanna, Fully & Vaughn, 2018). در پژوهش‌های انجام شده توسط (Walters (2015) و (Farrington & Ttofi (2017) ارتباط روان‌رنجورخویی، تکانشگری و برون‌گرایی (تکانشگری و تلاش برای کسب هیجان) از نظریه شخصیت آیزنک را با بزهکاری نشان داده‌اند. همچنین در برخی پژوهش‌ها نیز مشخص شد که نوجوانان بزهکار در مقایسه با گروه کنترل نمرات بالاتری در هیجان‌پذیری منفی و نمرات پایین‌تری در کنترل تلاش‌مند کسب نمودند (Fritz, Wiklund, Kuposov, Klinteberg & Ruchkin, 2008; DeLisi, Bryanna & et al, 2018; Bisol & Lara, 2013).

در راستای این پژوهش‌ها، مطالعات انجام شده در ایران نیز به بررسی ارتباط مولفه‌های سرشتی و شخصیتی با بزهکاری پرداخته‌اند به عنوان مثال در مطالعه (Mousavi, Rezaei, Shiri & Abdekhodaei (2016) مشخص شد که نوجوانان بزهکار در مقایسه با نوجوانان عادی نمرات بالاتری در روان‌رنجورخویی و نمرات پایین‌تری در برونگرایی، گشودگی

(Hay, Meldrum, Widdowson & Piquero, 2017). گزارش‌های سازمان ملل نشان می‌دهد که روند افزایش بزهکاری در دهه‌های اخیر بیش از میزان رشد جمعیت بوده است و با اینکه در ایران آمار و ارقام معتبری در مورد بزهکاری وجود ندارد، اما آمارهای موجود رشد فزاینده‌ی آن را در سال‌های اخیر نشان می‌دهد (Karimian, 2008). به طوری که افزایش بزهکاری نوجوانان و جوانان به ویژه ارتکاب جرایم توأم با خشونت و قساوت یکی از بزرگترین معضلات اجتماعی محسوب شده و از قرن نوزدهم به بعد افکار عمومی جهان را نگران نموده است. بنابراین بزهکاری یکی از مهمترین مسائل اجتماعی تهدیدکننده جامعه تلقی شده و ضرورت دارد که مورد بررسی علمی قرار گیرد (Farrington, Sadeghifard, 2010; & Ttofi, 2017).

در تبیین علل و عوامل موثر بر وقوع بزهکاری، نظریه پردازان به نقش مجموعه‌ای از عوامل زیستی، روانشناختی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی اشاره کرده‌اند (Evans, Simons & Simons, 2015). یکی از عواملی که در تبیین رفتار بزهکارانه مورد استفاده قرار می‌گیرد، سرشت (Temperament) است. سرشت اصطلاحی است که برای بیان تفاوت‌های فردی در مهارت‌ها و عادات ادراکی به کار می‌رود و مراکز تنظیم آن عمدتاً در آمیگدال، هیپوتالاموس، استریاتوم و بخش‌های دیگر سیستم لیمبیک قرار دارد (Rettew & McKee, 2005; Walters, 2015). سرشت، اساس وراثتی هیجان‌ات و یادگیری‌هایی است که از طریق رفتارهای هیجانی و خودکار کسب شده و به عنوان عادات قابل مشاهده در اوایل زندگی فرد دیده می‌شود و تقریباً در تمام طول زندگی ثابت باقی می‌ماند (Lara, Lorenzi, Borba, Silveria, & Reppold, 2012; Shafiei, Basharpur & Heidari Rad, 2012).

اخیراً (Lara and et al (2012) به منظور ارزیابی ارتباط سرشت با شناخت و رفتار مدلی را تحت عنوان مدل ترکیبی سرشت عاطفی و هیجانی (Affective and Emotional Composite Temperament; AFECT) مطرح کرده‌اند. این مدل ترکیبی شامل شش سرشت هیجانی بوده که عبارت است از اراده (volition)، خشم (anger)، بازداری (inhibition)،

خشم و نگرش مثبت به بزهکاری با توجه به مولفه‌های مدل ترکیبی سرشت‌های عاطفی-هیجانی (AFECT) در دانش آموزان دوره دوم متوسطه از طریق بررسی فرضیه‌های زیر است:

۱. مولفه‌های سرشت هیجانی مدل AFECT قادر به پیش بینی نگرش مثبت به بزهکاری در نوجوان است.
۲. مولفه‌های سرشت عاطفی مدل AFECT قادر به پیش بینی نگرش مثبت به بزهکاری در نوجوانان است.
۳. مولفه‌های سرشت هیجانی مدل AFECT قادر به پیش بینی کنترل خشم در نوجوانان است.
۴. مولفه‌های سرشت عاطفی مدل AFECT قادر به پیش بینی کنترل خشم در نوجوانان است.

روش

روش پژوهش، جامعه آماری و نمونه: این پژوهش یک مطالعه توصیفی از نوع همبستگی بوده و جامعه آماری آن تمامی دانش آموزان مقطع متوسطه دوره دوم شهر اردبیل بودند. پس از کسب مجوزهای لازم و مراجعه به اداره آموزش و پرورش شهر اردبیل، با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای، در ابتدا از میان مناطق یک و دو اردبیل، ناحیه یک انتخاب شد و سپس از میان هشت دبیرستان دوره دوم، ۴ دبیرستان (دو دبیرستان دخترانه و دو دبیرستان پسرانه) به صورت تصادفی انتخاب شدند. در نهایت تعداد ۲۲۱ دانش آموز مورد بررسی قرار گرفتند. پس از جمع‌آوری اطلاعات، داده‌ها با استفاده از نرم افزار spss و رگرسیون گام به گام مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

ابزار پژوهش

۱. پرسشنامه مرکب سرشت عاطفی و هیجانی (AFECT): این مقیاس توسط لارا (Lara and et al, 2012) با هدف یکپارچه ساختن سرشت‌های عاطفی و هیجانی در قالب یک مدل ساخته شد. ۵۲ سؤال این مقیاس، سرشت هیجانی را اندازه می‌گیرد. که شامل ۶ مؤلفه است: اراده، خشم، بازداری، حساسیت، مقابله، کنترل را در یک مقیاس لیکرت ۷ درجه‌ای و ۱۲ سؤال آن نیز ۱۲ سرشت عاطفی شامل: افسرده، مضطرب، بی تفاوت، وسواس، ادواری خو، بی‌قرار، تحریک‌پذیر، دمدمی،

به تجربه، توافق پذیری و وظیفه شناسی کسب نمودند. (Karbalaeei, Afrooz & Raghobi (2016) در پژوهش خود نشان دادند که نوجوانان بزهکار در زمینه برونگرایی، روانرنجورخویی و روانپزیش‌خویی نمرات بالاتری داشتند. در پژوهش انجام شده توسط Sadri, Pezeshk & Tayeb Lee (2016) مشخص شد که نوجوانان بزهکار نسبت به نوجوانان گروه کنترل در زمینه مولفه‌های پنجگانه شخصیت کاستا و مک‌کری تفاوت معناداری دارند. Ahmadi, Pour Naghash & Tehrani, Saberi & Arjmand Nia (2018) نشان دادند که بین دو گروه نوجوانان بزهکار و عادی در ابعاد سرشت (پشتکار، نوجویی، آسیب‌پرهیزی و پاداش وابستگی) و منش (خود راهبری، خود فراروی و همکاری) تفاوت معناداری وجود دارد. در مجموع پژوهش‌های انجام شده حاکی از تفاوت نوجوانان بزهکار با نوجوانان عادی در برخی از مولفه‌های سرشتی و شخصیتی است. در میان مدل‌ها و نظریات سرشتی مطرح شده تا کنون، مدل مطرح شده توسط Lara and et al, (2012) کامل‌کننده نظریات پیشین بوده و هر دو ساخت سرشت هیجانی و عاطفی را در یک مدل یکپارچه مورد بررسی قرار داده و درک کامل‌تری از سلامت و آسیب شناسی روانی فراهم می‌کند (Basharpour, 2019).

از آنجایی که شناسایی علل و زمینه‌های نگرش به بزهکاری و شناسایی افراد در معرض خطر در سنین اولیه که ممکن است به طور بالقوه در معرض خطر ارتکاب رفتارهای بزهکارانه باشند، در طراحی برنامه‌ها مداخله‌گرایانه پیشگیرانه بسیار مؤثر است (Fritz & et al, 2008)، متغیرهای سرشتی و شخصیتی از جمله رویکردهای مفید و مؤثر در مطالعه رفتار مجرمانه هستند (Burt & Donnellan, 2008) و شناخت بهتر ویژگی‌های سرشتی نوجوانان بزهکار به درک، سنجش و طراحی برنامه‌های مداخله‌ای کمک می‌کند (Corf & Toupin, 2009؛ Goodnight and et al, 2016). با توجه به اینکه مدل AFECT در مقایسه با نظریه‌های زیستی پیشین، شامل طیف بسیار گسترده‌تری از سرشت، رفتار و اختلال‌های شخصیتی بوده و درک جنبه‌های آسیب‌شناختی و سلامتی را در یک چارچوب واحد برای متخصصان بالینی فراهم کرده است (Basharpour, 2019)، هدف این پژوهش پیش‌بینی کنترل

پرسشنامه عبارتند از: "من بیشتر از افراد عادی خشمگین می‌شوم." "در موقعیت های مشابه، سایر افراد بیشتر از من عصبانی می‌شوند".

۳. پرسشنامه نگرش به بزهکاری: این پرسشنامه با هدف سنجش نگرش به رفتارهای بزهکارانه توسط فضلی (Fazli, 2010) برای نوجوانان ۱۵ الی ۱۸ سال تهیه کرده است، که ۲۸ ماده دارد و بر اساس لیکرت ۴ درجه ای نمره گذاری می‌شود. جهت حصول اطمینان از پایایی و روایی پرسشنامه، عبارات و طیف مورد استفاده برای پاسخ، به افراد صاحب نظر در رابطه با موضوع مورد مطالعه (استادان رشته‌های روانشناسی، جرم شناسی و جامعه شناسی) ارائه گردید و بر اعتبار آن صحت گذاشته شد. این ابزار برای مشخص کردن نگرش مثبت و منفی به رفتارهای بزهکارانه در نظر گرفته شده است. در طی یک بررسی، سوالات به صورت پایلوت بر روی ۲۰۰ نفر از نوجوانان ۱۵-۱۸ سال مدارس دولتی شهر تهران انجام گرفت و با استفاده از روش آلفای کرونباخ میزان پایایی برای نگرش مثبت به رفتارهای بزهکارانه ۰/۷۱ بدست آمد (Fazli, 2010). در این پژوهش، ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۵ بدست آمد. دو نمونه از سوالات پرسشنامه عبارتند از: "هنگام بروز مشکل و اختلاف نظر با والدین بهترین راه برای رسیدن به خواسته، عدم مراجعه به منزل است." و "استفاده از الفاظ رکیک و شوخی‌های نابجا باعث ایجاد رابطه صمیمی و نزدیکی بیشتر بین دوستان می‌شود."

یافته‌ها

تعداد ۲۲۱ دانش آموز (۱۱۲ پسر و ۱۰۹ دختر) در این پژوهش شرکت داشتند که میانگین سنی آنان ۱۶،۵ سال بود. به منظور بررسی توان مولفه‌های هیجانی و عاطفی مدل AFFECT در پیش بینی نگرش مثبت به بزهکاری، از تحلیل رگرسیون چند گانه گام به گام استفاده شد. جدول ۱ نتایج مربوط به پیش بینی نگرش مثبت به بزهکاری از روی مولفه‌های سرشت هیجانی و عاطفی مدل AFFECT را نشان می‌هد.

بازداری نشده، هیجان‌زده، خلق طبیعی و سرخوش را در یک مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای اندازه می‌گیرد. ۳ سؤال نیز اطلاعات کلی درباره سرشت عاطفی و هیجانی شخص به دست می‌دهند. (Lara and et al, 2012) ضرایب آلفای کرونباخ ۵ بعد سرشت هیجانی را در دامنه ۰/۸۷ الی ۰/۹۰ و برای بعد بازداری ۰/۷۵ به دست آوردند. نتایج آلفای کرونباخ خرده مقیاس‌های این آزمون بر روی آزمودنی‌های این مطالعه ۰/۹۵ برای اراده ۰/۸۶، خشم، ۰/۸۰، بازداری، ۰/۸۸، حساسیت، ۰/۹۱، مقابله و ۰/۹۴ کنترل، به دست آمد. در پژوهش Chelbianlu, Abdi, Rasoulzadeh & Sheikh (2016) ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۲ بدست آمد. دو نمونه از سوالات پرسشنامه عبارتند از: "من تمایل قوی به احساس بی‌قراری، تنش، اضطراب و تحریک پذیری دارم." و "من خیلی صریح، مستقیم و مصمم هستم در عین حال عصبانی، انفجاری و بدگمان نیز هستم."

۲. پرسشنامه خشم چند بعدی: این پرسشنامه توسط سیگل (Siegel, 1986) برای اندازه گیری مؤلفه های عاطفی، رفتاری و شناختی خشم و همچنین فراوانی و مدت تجربه خشم ساخته شده است. این ابزار شامل ۳۸ سوال بوده و هر سوال نیز در مقیاس لیکرت ۵ درجه ای از کاملاً نادرست (۱) تا کاملاً درست (۵) نمره گذاری می‌شود. این پرسشنامه دارای ۵ خرده مقیاس خشم انگیختگی، موقعیت‌های خشم انگیز، نگرش خصمانه، خشم بیرونی و خشم درونی می‌باشد. نمره کل پرسشنامه از طریق جمع نمرات زیر مقیاس‌ها بدست می‌آید. اعتبار این مقیاس با همبستگی بالای آن با سایر مقیاس‌های خشم (پرسشنامه خصومت-گناه باس و دورکی) تأیید شده و پایایی بازآزمایی آن ۰/۷۵ و پایایی ثبات درونی آن به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۴ گزارش شده است (Siegel, 1986). در پژوهشی که توسط Bhashpur & et al (2019) انجام شد، ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۰ برای خرده مقیاس موقعیت‌های خشم انگیز تا ۰/۸۶. برای خرده مقیاس خشم بیرونی بدست آمد. در این پژوهش، ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۲ برای نمره کل مقیاس بدست آمد. دو نمونه از سوالات

جدول ۱. تحلیل رگرسیون پیش بینی نگرش مثبت به بزهکاری با توجه به مولفه‌های سرشت هیجانی و عاطفی مدل AFECT

متغیر	β	t	سطح معنا داری	R	R ²
اراده	-.۰۵۹	-۱.۲۰۶	.۳۹۰	.۶۹۰	.۴۷۷
خشم	.۱۰۱	۱/۱۸۹	.۰۰۰		
بازداری	.۳۹۴	۸/۸۱۹	.۰۰۰		
حساسیت	.۵۵۷	۱۲/۴۶۷	.۰۰۰		
مقابله	-.۰۶۸	-.۹۸۹	.۳۲۴		
کنترل	-.۰۳۲	-.۴۶۰	.۶۴۶	.۶۵۹	.۴۳۴
افسرده	-.۰۳۴	-.۶۶۷	.۵۰۶		
مضطرب	.۰۰۵	-.۱۰۴	.۹۱۷		
بی تفاوت	.۰۵۹	-.۸۳۹	.۲۴۹		
ادواری خو	-.۰۴۳	-۱/۹۴۴	.۴۰۳		
ملال	.۰۹۸	-۱/۹۲۸	.۰۵۳		
تغییر پذیر	.۰۹۷	.۵۵۸	.۰۵۵		
وسواسی	.۰۲۸	-.۷۸۳	.۵۷۸		
متعادل	-.۰۴۰	-.۶۵۶	.۴۳۵		
هیجان زده	.۰۳۳	.۸۳۵	.۵۱۲		
تحریک پذیر	.۰۴۳	۳/۳۰۵	.۴۰۵		
بازداری زدا	.۶۳۷	۱۲/۷۱۴	.۰۰۰		
سرخوشی	.۱۶۶	۳/۳۰۵	.۰۰۱		

نتایج مندرج در جدول ۱ نشان می‌دهد که مولفه‌های سرشت هیجانی با ضریب همبستگی گام به گام 0.69 ، حدود ۴۷ درصد از تغییرات مربوط به نگرش مثبت به بزهکاری را تبیین و پیش بینی می‌کند. و در این میان مولفه‌های خشم، بازداری و حساسیت توانستند نگرش مثبت به بزهکاری را به صورت معنادار پیش بینی نمایند. همچنین مولفه‌های سرشت عاطفی مدل AFECT نیز در مجموع توانستند با ضریب همبستگی 0.65 ، حدود ۴۳ درصد از تغییرات مربوط به نگرش مثبت به بزهکاری را تبیین و پیش بینی نمایند که از میان مولفه‌های سرشت عاطفی، ابعاد بازداری زدا و سرخوشی توانستند نگرش مثبت به بزهکاری را به صورت معنادار پیش بینی نمایند. در ادامه به منظور بررسی توان مولفه‌های هیجانی و عاطفی مدل AFECT در پیش بینی کنترل خشم، از تحلیل رگرسیون چند گانه گام به گام استفاده شد. جدول ۲ نتایج مربوط به پیش بینی کنترل خشم از روی ابعاد سرشت هیجانی و عاطفی مدل AFECT را نشان می‌دهد.

جدول ۲. تحلیل رگرسیون پیش بینی کنترل خشم با توجه به مولفه‌های سرشت هیجانی و عاطفی مدل AFECT

متغیر	β	t	سطح معنا داری	R	R ²
اراده	.۰۶۵	۱/۷۵۹	.۱۲۱	.۰۰۰	.۰۰۰
خشم	.۳۳۰	۵/۰۷۶	.۰۰۰		

بازداری	-.۰۶۸	-۱/۰۸۱	.۲۸۱	.۴۳۸	.۱۹۲
حساسیت	-.۰۱۳	-۱/۱۸۹	.۸۵۱		
مقابله	.۱۳۹	۱/۹۹۷	.۰۴۷		
کنترل	-۱/۱۳۴	-۲/۰۴	.۲۱۳		
افسرده	-.۰۲۱	-۳/۱۸	.۷۵۱		
مضطرب	.۰۷۹	۱/۲۰۳	.۲۳۰		
بی‌تفاوت	.۰۷۵	۱/۱۳۴	.۲۵۸		
ادواری‌خو	-۰/۰۲۴	-۳/۶۹	.۷۱۳		
ملال	.۲۱۶	۳/۲۵۵	.۰۰۱		
تغییر پذیر	.۱۵۳	۲/۳۳۴	.۰۲۱		
وسواسی	-۰/۰۲۲	.۳۴۲	.۷۳۳	.۳۶۰	.۱۳۰
متعادل	-۱/۱۲۸	-۱/۹۹۶	.۰۴۷		
هیجان‌زده	-۰/۰۰۲	-۰/۳۱	.۹۷۶		
تحریک پذیر	.۲۲۸	۳/۴۳۱	.۰۰۱		
بازداری‌زدا	.۱۰۹	۱/۵۶۳	.۱۱۹		
سرخوشی	.۱۲۶	۱/۹۰۸	.۰۵۸		

توانستند نگرش مثبت به بزهکاری را به صورت معنادار پیش بینی نمایند. در ارتباط با کنترل خشم نیز مولفه‌های خشم و اراده از سرشت‌های هیجانی و مولفه‌های ملال و تحریک پذیر از سرشت‌های عاطفی توانستند کنترل خشم را به صورت معنادار پیش بینی نمایند.

خشم یکی از ابعاد سرشت هیجانی است که در این پژوهش با نگرش مثبت به بزهکاری و ابعاد خشم رابطه معناداری داشته است. نتیجه بدست آمده در راستای پژوهش O'Connor & et al (2012) بوده و همچنین در مطالعات مختلف مشخص شده است که آموزش‌های مدیریت خشم به کاهش رفتار پرخاشگرانه و دستگیری مجدد منجر می‌گردد (Ireland, 2014).

خشم زمانی بروز پیدا می‌کند که تمایلات فرد ناکام شود یا رویداد ناخوشایندی به وقوع پیوندد (Lara and et al, 2012) که این رویدادها از جمله عوامل ایجاد کننده خشونت و رفتار پرخاشگرانه است (Liu, Lotfali, Moradi & Ekhtiari, 2017). مطالعات مختلف به نقش خشم و ارتباط آن به انجام رفتار مغایر با قانون اشاره داشته و میزان بالای خشم

مندرجات جدول ۲ نشان می‌دهد که مولفه‌های سرشت هیجانی با ضریب همبستگی گام به گام ۴۳٪، حدود ۱۹ درصد از تغییرات مربوط به کنترل خشم را تبیین و پیش بینی می‌کند. و در این میان مولفه‌های خشم و اراده توانستند کنترل خشم را به صورت معنادار پیش بینی نمایند. علاوه براین مولفه‌های سرشت عاطفی مدل AFFECT نیز در مجموع توانستند با ضریب همبستگی ۳۶٪، حدود ۱۳ درصد از تغییرات مربوط به کنترل خشم را تبیین و پیش بینی نمایند که از میان مولفه‌های سرشت عاطفی، ملال و تحریک پذیر توانستند کنترل خشم را به صورت معنادار پیش بینی نمایند.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف پیش بینی کنترل خشم و نگرش مثبت به بزهکاری با توجه به مولفه‌های مدل ترکیبی سرشت‌های عاطفی-هیجانی (AFFECT) در دانش آموزان دوره دوم متوسطه صورت پذیرفت. نتایج بدست آمده نشان داد مولفه‌های خشم، بازداری و حساسیت از سرشت‌های هیجانی و مولفه‌های بازداری زدا و سرخوشی از سرشت‌های عاطفی

را با انجام رفتار پرخاشگرانه و درگیری با قانون مرتبط دانسته‌اند (Karimi & et al, 2014؛ Fives & et al, 2011؛ Hay & et al, 2017).

بازداری، یکی دیگر از ابعاد سرشت هیجانی است که با بزهکاری رابطه مثبت داشته است. این یافته همسو با نتایج پژوهش‌هایی از جمله پژوهش Atadakht & Qaraguzlu (2018) است که نشان داد آشفتگی روانشناختی، افسردگی و اضطراب با نگرش مثبت به بزهکاری رابطه مثبت و معنادار دارد. همچنین نتایج پژوهش‌ها نشان داده است که افرادی که احساسات ترس، شرم، دستپاچگی در برابر محرک‌ها و عصبانیت را داشته‌اند، عقاید غیر منطقی بیشتری داشته و کمتر قادر به مهار تکانه‌ها باشند و نسبت به دیگران به شکلی ضعیف‌تر با تیدگی کنار آمده و بیشتر درگیر رفتارهای بزهکارانه شوند (Hossein Khanzadeh & Taher, 2014؛ Walters, 2015).

بازداری از ترکیب ترس (نگرانی، کمرویی و ترس) و احتیاط (دقت، اجتناب از خطر و با ملاحظه بودن) بدست می‌آید (Lara and et al, 2012). ابعاد این سرشت در مجموع تمایل کلی به عواطف منفی مانند ترس، غم، عصبانیت و نفرت را شامل می‌شود و به کناره‌گیری از تجربه محرک‌های جدید و استعدادهای تجربه هیجان‌های منفی در برابر محرک‌های جدید اشاره دارد (Hossein Khanzadeh & Taher, 2014). و تجربه بیشتر هیجان‌های منفی مانند خشم و نفرت با احتمال بیشتر ارتکاب بزهکاری مرتبط است (Farrington & Ttofi, 2017).

سرشت هیجانی دیگر که با نگرش به بزهکاری و ابعاد خشم رابطه مثبت و معناداری داشته است، حساسیت می‌باشد. در مدل ترکیبی AFECT، سرشت، حساسیت ناشی از آسیب پذیری نسبت به کناره‌گیری و طرد در روابط بین فردی (مورد انتقاد قرار گرفتن و طرد شدن در روابط) و رویدادهای زندگی روزمره (مانند سرخودگی‌ها، عدم موفقیت و ضربه‌ها) است (Lara and et al, 2012). این یافته مطابق با پژوهش Lotfali, Moradi, & Ekhtiari (2017) است که نشان داد یکی از عوامل مهم ایجاد خشم، مواجهه با موانع برسر راه اهداف است. از آنجا که این بعد هیجانی مطابق با بعد روان‌رنجورخویی مدل پنج عاملی مک‌کری و کاستا است (Lara and et al, 2012)؛

بنابراین نتیجه بدست آمده در راستا و همسو با پژوهش‌هایی مانند Mousavi & et al (2016)، Gullone & Moore (2000) و Markey & et al (2003) بوده که در این مطالعات مشخص شد که میزان روان‌رنجورخویی در نوجوانان بزهکار بیش از نوجوانان عادی است.

از سوی دیگر سرشت مقابله با نگرش مثبت به بزهکاری و سرشت اراده هم با نگرش مثبت به بزهکاری و هم با ابعاد خشم رابطه منفی و معنادار داشتند. اراده شامل عاطفه مثبت، انگیزه و انرژی و بر اساس پژوهش انجام شده توسط Dollar, Perry & et al (2018) واکنش پذیری بالا نسبت به هیجان‌های منفی و عدم تجربه عواطف مثبت از جمله عوامل تاثیر گذار در تجربه خشم است. از سوی دیگر مقابله به چگونگی رویارویی با مشکلات و حل مسائل شخصی که در نهایت منجر به تکامل فردی می‌شود، اشاره دارد (Lara and et al, 2012؛ Chelbianlu, Abdi & Sheikh, 2017). مفهوم اراده و مقابله در مدل AFECT رابطه نزدیکی با منش خود راهبری مطرح شده در نظریه کلونینجر دارد (Lara and et al, 2012). خود راهبری با توانایی شخص برای کنترل نظم و سازگاری رفتاری متناسب با محیط و انتخاب اهداف و ارزش‌های متناسب مرتبط است (Sharifi Daramadi and et al, 2015). علاوه بر این سرشت هیجانی مقابله به چگونگی مواجه شدن فرد با مشکلات و توانمندی وی به منظور یافتن راه حل و استفاده از تجارب برای سازگاری بیشتر اشاره دارد (Lara and et al, 2012). بنابراین راهبردهای مقابله‌ای که فرد به هنگام مواجهه با مشکلات و تجربه‌های ناخوشایند بکار می‌گیرد نقش مهمی در نگرش فرد به انجام رفتارهای منطبق یا مغایر با قانون داشته و هر اندازه اراده و مقابله بالاتر باشد، میزان نگرش به بزهکاری کمتر خواهد بود. این یافته را می‌توان با مطالعاتی مانند مطالعه Ahmadi and et al (2018) که نشان دادند نوجوانان بزهکار با نوجوانان عادی در رابطه با منش خود راهبری تفاوت دارند، هم راستا دانست. همچنین Ruchkin, Eisemann & Hagglof (2005) در مطالعه خود نشان داد که نوجوانان عادی و بزهکار در زمینه راهبردهای

سرشت‌های درونی سازی شده بوده که با ویژگی رفتارهای برونی سازی افراد بزهکار مانند پرخشگری و خشونت متفاوت است. همچنین مولفه‌های وسواسی، متعادل و هیجان‌زده نیز جزو سرشت‌های پایدار هستند که به صورت کلی احتمال وجود اختلال یا آسیب شناسی روانی در آنها کمتر از سایر مولفه‌های سرشتی است (Lara and et Basharpour, 2019)؛ (al, 2008).

در مجموع نتایج بدست آمده نشان می‌دهد که ابعاد سرشت‌های هیجانی و عاطفی مدل AFFECT و کنترل خشم با نگرش مثبت به بزهکاری رابطه معناداری داشته و همچنین مدل AFFECT مدلی کارآمد در تبیین و پیش بینی خشم و نگرش به بزهکاری است که از آن می‌توان در زمینه‌های پژوهشی و بالینی استفاده نمود. علاوه بر این نتایج پژوهش حاضر تلویحات مهمی در زمینه استفاده از مدل AFFECT با هدف شناسایی گروه‌های در معرض خطر خشونت، پرخشگری و رفتار بزهکارانه داشته و می‌توان از آن به منظور طراحی مداخلات پیشگیرانه برای کاهش وقوع این رفتارها استفاده نمود. با توجه به اینکه پرسشنامه نگرش به بزهکاری (Fazli, 2010)، نگرش به رفتارهای بزهکارانه را در سنین ۱۵ تا ۱۸ سال مورد بررسی قرار می‌دهد، یکی از محدودیتهای این پژوهش عدم وجود ابزار مناسب برای ارزیابی نگرش به بزهکاری در سنین کمتر از ۱۵ سال بود. بنابراین پیشنهاد می‌شود ابزارهایی برای ارزیابی نگرش به بزهکاری در سنین زیر ۱۵ سال طراحی و هنجاریابی شود. همچنین پیشنهاد می‌شود که پژوهش‌های همانندی در سایر جمعیت‌ها و مناطق انجام شده و با استفاده از نتایج این پژوهش‌ها افراد در معرض خطر شناسایی شده و مداخلات پیشگیرانه با هدف کاهش و مدیریت خشونت و رفتار بزهکارانه صورت پذیرد.

مقابله‌ای با هم تفاوت داشته و نوجوانان بزهکار بیشتر از راهبردهای مقابله‌ای هیجان محور استفاده می‌نمایند.

از میان سرشت‌های عاطفی، ملالت، تغییر پذیری، تحریک پذیری، بازداری زدایی و سرخوشی با ابعاد خشم و نگرش به بزهکاری رابطه مثبت و معناداری نشان دادند. این یافته را می‌توان با توجه به اینکه لارا سرشت‌های عاطفی را در چهار دسته پایدار، ناپایدار، درونی سازی شده و برونی سازی شده تقسیم می‌کند، تبیین نمود. سرشت‌های عاطفی ملال و تغییر پذیر در دسته ناپایدار و سرشت‌های تحریک پذیر، بازداری زدا و سرخوش در دسته سرشت‌های برونی سازی شده قرار می‌گیرند (Lara and et al, 2012). سرشت ملالت با فعال سازی و بازداری بالا، سرشت تغییر پذیر با تنظیم نامتعادل فعال سازی و بازداری، سرشت تحریک پذیر با نوجویی بالا و آسیب پرهیزی متوسط، سرشت بازداری زدا با نوجویی و آسیب پرهیزی پایین و سرشت سرخوشی با فعال سازی و نوجویی بالا مرتبط است (Lara, Lorenzi, Borba, Silveria, & Reppold, 2008؛ Chelbianlu, Abdi & Sheikh, 2017). علاوه بر این سرشت عاطفی متعادل با ابعاد خشم رابطه منفی و معنادار دارد. این سرشت با فعال سازی و بازداری متوازن، باثبات‌ترین نوع سرشت بوده و با نوجویی و آسیب پرهیزی متوسط و کنترل بالا مشخص می‌شود (Lara and et al, 2008؛ Basharpour, 2019)، که این عوامل جزو عوامل محافظت کننده در برابر خشونت، پرخشگری، تکانشگری و بی‌ثباتی خلقی است (Liu and et al. 2018). از میان سرشت‌های هیجانی، مولفه کنترل و از میان سرشت‌های عاطفی، مولفه‌های افسرده، مضطرب، بی‌تفاوت، ادواری‌خو، وسواسی، متعادل و هیجان‌زده با نگرش مثبت به بزهکاری رابطه معناداری نداشتند. کنترل به معنی داشتن تسلط بر محیط و تمرکز و حفظ توجه بر محرک مورد نظر است (Basharpour, 2019) که می‌توان آن را نقطه مقابل ویژگی تکانشگری دانست که از ویژگی‌های افراد بزهکار است (Walters, 2015). بر اساس نتایج بدست آمده در این پژوهش بین کنترل و نگرش مثبت به بزهکاری رابطه منفی وجود دارد اما معنادار نیست که با بررسی‌های بعدی امکان مشخص‌تر شدن روابط این دو متغیر وجود خواهد داشت. مولفه‌های افسرده، مضطرب و بی‌تفاوت جزو

- the Combined Emotional and Emotional Nature Scale (AFECT) in Students, *New Psychological Research*, 11(42), 71-51
- Chelbianlu, G.h., Abdi, R., Sheikh, S. (2017). The Role of Combined Emotional and Emotional Nature Model (AFECT) in Predicting Symptoms of Generalized Anxiety Disorder, *Psychological Methods and Models*, 8(27), 81-65
- Corf, Y.L., & Toupin, J. (2009), Comparing persistent juvenile delinquents and normative peers with the five-factor model of personality. *Journal of Research in Personality*, 43, 1105-1108.
- DeLisi, M. Bryanna, M.D. Fully, H.F. Vaughn, M.G. (2018) The effects of temperament, psychopathy, and childhood trauma among delinquent youth: A test of DeLisi and Vaughn's temperament-based theory of crime, *International Journal of Law and Psychiatry*, 57. 53-63.
- Dennis, T. A., Cole, P. M., Wiggins, C. N., Cohen, L. H., & Zalewski, M. (2009). The functional organization of preschool-age children's emotion expressions and actions in challenging situations. *Emotion*, 9, 520-530.
- Dollar, J.M. Perry, N.B. Calkins, S.N. Keane, S.P Shanahan, L. (2018). Temperamental Anger and Positive Reactivity and the Development of Social Skills: Implications for Academic Competence during Preadolescence. *Early Educ Dev*; 29(5): 747-761
- Evans, S.Z., Simons, L.G., Simons, A. (2015). Factors that Influence Trajectories of Delinquency Throughout Adolescence. *Empirical Research*. 45, 156-171
- Farrington, D.P. Ttofi, G.M. (2017). Systematic reviews of explanatory risk factors for violence, offending, and delinquency. *Aggression and Violent Behavior*. 33. 24-36
- Fazli, V. (2010). Investigating the Relationship between Parents' Educational Methods and Attitudes Towards Delinquent Behaviors among Adolescents aged 15 to 18 in Tehran, *Journal of Crime Prevention Studies*, 5(14), 112-79
- Ahmadi, A.D., Pour Naghash Tehrani, S., Saberi, S.M., Arjmand Nia, A. (2018) Investigation of personality traits, family status, mental health and IQ of delinquent and socially disadvantaged adolescents in Tehran, *Journal of Psychological Sciences*; 66(2), 245-228
- American Psychiatric Association (APA). (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (5th ed.) Washington, DC: American Psychiatric Association
- Atadakht, A., Qaraguzlu, N. (2018). The role of depression, anxiety and stress in male students in predicting their positive and negative attitudes towards delinquency, *school psychology*, 7(2), 130-115
- Bahrani, F. (1995). Comparison of students' daring teaching methods to daring female students with individual and group counseling techniques in Isfahan *Master's thesis*. Allameh Tabatabai University, Tehran, Iran.
- Basharpour, S. (2019). *personality psychology*. Mohaghegh Ardabili University Press, Ardabil
- Basharpour, S., Droudy, J., Seif, E. (2019). Investigating the dimensions of anger and deviant personality traits with cyber aggression. *Psychological Studies*, 15 (1), 113-97
- Bryanna, M.D., Fully, H.F., Vaughn, M.G. (2018). The effects of temperament, psychopathy, and childhood trauma among delinquent youth: A test of DeLisi and Vaughn's temperament-based theory of crime, *International Journal of Law and Psychiatry*. 57. 53-60.
- Burt, S.A., & Donnellan, M.B (2008), Personality correlates of aggressive and non-aggressive antisocial behavior. *Personality and Individual Differences*, 44, 53-63.
- Campano, J.P., & Munakata, T. (2004). Anger and aggression among Filipino students. *Adolescence* 39, 757-764
- Chelbianlu, G.h., Abdi, R., Rasoulzadeh, M., Sheikh, S. (2016). Evaluation of Psychometric Properties of

- The mediating role of self-efficacy and self-esteem. *Developmental Psychology of Iranian Psychologists*, 4(41). 114-103
- Ireland, J.L. (2014), Anger management therapy with young male offenders: An evaluation of treatment outcome. *Aggressive Behavior*; 30(2): 174-85.
- Karbalaei, F., Afrooz, Gh. A., Raghibi, M. (2016). Investigation of biological, personality and IQ characteristics in juvenile delinquents in Sistan and Baluchestan province. *Research in Educational Systems*, 33, 208-189
- Karimi, H., Hemmat Sabet, A., Haghghi, M., Ahmad Panah, M. (2014). Comparison of the effectiveness of anger management group training and communication skills on the level of aggression of cannabis addicts in Hamadan prison, *Behavioral Sciences Research*, 11(2), 138-129.
- Karimian, H. (2008). Take a look at juvenile delinquency. *Journal of Crime Prevention Studies*, 17(126), 156-141
- Lara, D. R., Bisol L. W., Brunstein M. G., Reppold, C. T., de Carvalho H. W., & Ottoni, G. L. (2012). The Affective and Emotional Composite Temperament (AFECT) model and scale: A system-based integrative approach, *Journal of Affective Disorders*, 140, 14-37.
- Lara, D. R., Lorenzi, M. T., Borba, L. D., Silveria, C.L. L., & Reppold, T. C. (2008). Development and validation of the Combined Emotional and Affective Temperament Scale (CEATS): Towards a brief self-rated instrument. *Journal of Affective Disorders*, 111, 320- 333.
- Lara, R.D, Ottoni, L.G., Brunstein, G.M, Frozi, J., Carvalho, W.H & Bisol, W.L (2012). Development and validity of the Brazilian internet study on temperament and psychopathology (BRAINSTEP), *Journal of Affective Disorders*, 141(2-3), 390-398.
- Liu, C. Moore, A. Beekman, C. Pérez-Edgar, K.E. Leve, L. Shaw, D. Ganiban, J. Natsuaki, M. Reiss, D. Jena, (2018). Developmental Patterns of Anger from Infancy to Middle Childhood Predict Problem Behaviors at Age 8. *Dev Psychol*; 54(11): 2090–2100
- Fives, C. J., Kong, G., & Fuller, J. R.. (2011). Anger, aggression, and irrational beliefs in adolescents. *Cognitive Therapy Research*, 35, 199-208.
- Fritz, V.M., Wiklund, G., Kuposov, R.A., Klinteberg, B.A., & Ruchkin, V.V. (2008), Psychopathy and violence in juvenile delinquents: what are the associated factors? *International Journal of Law and Psychiatry*, 31, 272-279.
- Fuscaldo, V. L., Bisol, W. L. & Lara, R. D. (2013). How emotional traits and affective temperaments relate to cocaine experimentation, abuse and dependence in a large sample. *Addictive Behaviors*, 38, 1859– 1864.
- Gambetti, E., & Giusberti, F. (2009). Trait anger and anger expression style in children's risky decisions. *Aggressive Behavior*, 35, 14–23.
- Glenn, A.L., Raine, A., Venables, P.H., Mednick, S.A. (2007) Early temperamental and psychophysiological precursors of adult psychopathic personality. *J Abnorm Psychol* 116:508–518
- Goodnight, J.A. Donahue, K.L. Waldman, I.D. Van Hulle, C.A. Rathouz, P.J. Lahey, B.B., D'Onofrio, B.M. (2016). Genetic and Environmental Contributions to Associations between Infant Fussy Temperament and Antisocial Behavior in Childhood and Adolescence. *Behavior Genetics*. 46. pages680–692
- Guerin, D.W., Gottfried, A.W., Oliver, P.H., Thomas, C.W. (2003) *Temperament: infancy through adolescence*. Kluwer Academic, New York
- Gullone, E., & Moore, S. (2000), Adolescent risk-taking and the five-factor model of personality. *Journal of Adolescence*, 23, 393-407.
- Hay, C. Meldrum, R.C. Widdowson, A.O. Piquero, A.R. (2017). Early Aggression and Later Delinquency: Considering the Redirecting Role of Good Parenting. *Youth Violence and Juvenile Justice*. 15(4) 374-395
- Hossein Khanzadeh, A.A., Taher, M. (2014). Analytical study of personality traits of delinquent adolescents. *Journal of Criminal Law*, 5(1), 53-31
- Hosseinzadeh, A.A., Azizi, M., & Tavakoli, H. (2013). Social support and life satisfaction in adolescents;

- Controls: The Rol of Personality and Parental Rearing. *Journal of youth and adolescent*. 28, 6, 705-717.
- Sadeghifard, M. (2010), Social Factors Affecting the Attitudes of Adolescents and Young Boys to Crime and Strategies for Its Prevention, *Quarterly Journal of Crime Prevention Studies*, 5(16), 114-85 28.
- Sadri, Sh., Pezeshk, Sh., Tayeb Lee, M. (2016). Characteristic characteristics and defense mechanisms of male offenders of the Correctional Center based on the type of crime. *Journal of Exceptional People*, (6) 23, 197-179
- Shafi'i, M., Basharpur, S., Heidari Rad, H. (2016). The Role of Emotional Nature in Predicting the Symptoms of Post-Injury Stress Disorder in People with Mine Impairment. *Journal of Veteran Medicine*, 9(3), 39-25.
- Sharifi Daramadi, P., Begian Koleh Marz, M.J., Weiss, N., Bakhti, M., Paderband, H. (2015). The Relationship between Nature and Mood Dimensions and Response Inhibition in Male Students with Symptoms of Behavioral Disorder, *Journal of Clinical Psychology and Personality*, 13 (2), 42-33.
- Siegel, J. M. (1986). The Multidimensional Anger Inventory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51, 191-200.
- Walters, G.D. (2015). Pathways to early delinquency: Exploring the individual and collective contributions of difficult temperament, low maternal involvement, and externalizing behavior. *Journal of Criminal Justice*. 42(4). 321-326
- World Health Organization Report. 2014; 1393. Mental health: New understanding, New Hope. Available from: <http://www.who.int/whr/en/> Accessed October 21, 2014
- Lotfali, S. Moradi, A & Ekhtiari, H. (2017). On the Effectiveness of Emotion Regulation Training in Anger Management and Emotional Regulation Difficulties in Adolescents. *Modern Applied Science*; 11(1). 114-123
- Luna, B & Sweeney, J.A. (2004). The emergence of collaborative brain function: fMRI studies of the development of response inhibition. *Journal of Annals of the New York. Academy of Sciences*, 1021, 296-309.
- Markey, C.N., Markey, P.M., & Tinsley, B.J. (2003), Personality, puberty, and preadolescent girls risky behaviors: examining the predictive value if the five-factor model of personality. *Journal of Research in Personality*, 37, 405-419.
- Mousavi, S.V., Rezaei, S., Shiri, M., Abdekhodaei, M.S. (2016). Main and Interactive Effects of Delinquency and Sex on Parenting Styles, Attachment Styles and Personality Trait in Adolescents of Mashhad City. *Journal of Psychology*; 20(2): 206-222
- Nik Azin, A., Shaeiri, M.R., & Nainian, M.. (2013). Quality of Life Related to Adolescent Health Differences in Mental Health, Socio-Economic Status, Gender and Age, *Journal of Transformational Psychology of Iranian Psychologists*, 9(35), 281-27
- O'Connor, F.W., Lovell, D., Brown, L. (2012). Implementing residential treatment for prison inmates with mental illness. *Arch Psychiatr Nurs*; 16(5): 232-8.
- Rettew, D.C., McKee, L. (2005). Temperament and its role in developmental psychopathology. *Harv Rev Psychiatry*; 13(1):14-27.
- Ruchkin, V., Eisemann, M., & Hagglof, B. (2005), Coping Styles Delinquent of Adolescents and